

Standardy ochrony małoletnich przed krzywdzeniem

w placówkach wsparcia dziennego i w innych formach opiekuńczych prowadzonych przez Urząd Miejski w Strzelcach Opolskich, a finansowanych ze środków pochodzących z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych w Strzelcach Opolskich

Wprowadzenie

„Standardy ochrony małoletnich” są jednym z elementów systemowego rozwiązania ochrony małoletnich przed krzywdzeniem i stanowią formę zabezpieczenia ich praw. Należy je traktować jako jedno z narzędzi wzmacniających i ułatwiających skuteczną ochronę małoletnich przed krzywdzeniem.

Dobro i bezpieczeństwo małoletnich są priorytetem wszelkich działań podejmowanych przez pracowników na rzecz małoletnich. Pracownik Placówki wsparcia dziennego lub innej formy opiekuńczej traktuje każdego małoletniego z szacunkiem oraz uwzględnia jego potrzeby. Realizując zadania Placówek wsparcia dziennego i innych form opiekuńczych w Strzelcach Opolskich, działa w ramach obowiązującego prawa, obowiązujących w nim przepisów wewnętrznych oraz w ramach posiadanych kompetencji. Niedopuszczalne jest, by pracownik Placówki wsparcia dziennego lub innej formy opiekuńczej stosował wobec małoletniego jakiegokolwiek formy przemocy.

Niniejszy system ochrony małoletnich przed krzywdzeniem określa procedury interwencji, działania profilaktyczne, edukacyjne, zasady zapobiegania krzywdzeniu małoletnich, a w sytuacji gdy do krzywdzenia doszło – określa zasady zmniejszenia rozmiaru jego skutków poprzez prawidłową i efektywną pomoc małoletniemu oraz wskazuje odpowiedzialność osób zatrudnionych w Placówkach wsparcia dziennego lub innej formie opiekuńczej w Strzelcach Opolskich za bezpieczeństwo małoletnich w nim przebywających.

Niniejsze Standardy ochrony małoletnich przed krzywdzeniem zostały opublikowane na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Strzelcach Opolskich (zakładka Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych) <https://www.strzelceopolskie.pl> Są szeroko promowane wśród całego personelu Placówek wsparcia dziennego lub innych form opiekuńczych w Strzelcach Opolskich. Wszyscy pracownicy zatrudnieni w Placówkach wsparcia dziennego lub w innej formie opiekuńczej w Strzelcach Opolskich zapoznano z poniższymi Standardami poprzez prowadzone działania edukacyjne i informacyjne.

Procedury regulujące ochronę małoletnich w Placówkach wsparcia dziennego lub innych formach opiekuńczych w Strzelcach Opolskich są zgodne z obowiązującymi w Urzędzie Miejskim w Strzelcach Opolskich dokumentami w tym Polityką Bezpieczeństwa Przetwarzania Danych Osobowych oraz przepisami prawa:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku (Dz. U. z 1997 r. Nr 78 poz. 483 ze zm.),
2. Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (Dz. U. z 2024 r. poz. 560 ze zm.),
3. Ustawę z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2023 r. poz. 2809),
4. Ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2024 r. poz. 17 ze zm.),
5. Ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 37 ze zm.),
6. Ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. z 2024 r. poz. 706),
7. Ustawę z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 1550 ze zm.),
8. Ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 424 ze zm.),
9. Ustawę z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich (Dz. U. z 2024 r. poz 978 ze zm.),
10. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2024 r. poz. 177 ze zm.),
11. Ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2024 r. poz. 1491),
12. Ustawę z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465.),

Rozdział I

Obszary Standardów Ochrony Małoletnich przed krzywdzeniem

§ 1.

Standardy ochrony małoletnich to zasady, których przyjęcie sprawia, że dana instytucja jest bezpieczna dla małoletnich – jej personel potrafi zidentyfikować sytuacje stwarzające ryzyko krzywdzenia dziecka oraz podjąć działania profilaktyczne oraz interwencyjne.

Standardy Ochrony Małoletnich tworzą bezpieczne i przyjazne środowisko placówek wsparcia dziennego lub innych form opiekuńczych.

Obejmują cztery obszary:

Standard I.

Polityka Ochrony Małoletnich, która określa:

- a) zasady bezpiecznej rekrutacji personelu do pracy w placówkach wsparcia dziennego lub innych formach opiekuńczych,
- b) zasady bezpiecznych relacji personel – małoletni,
- c) zasady bezpiecznych relacji małoletni – małoletni,
- d) zasady reagowania w placówkach wsparcia dziennego lub innych formach opiekuńczych na przypadki podejrzenia, że małoletni doświadcza krzywdzenia i zasad prowadzenia rejestru interwencji,
- e) zasady ochrony wizerunku małoletnich i ich danych osobowych,
- f) zasady bezpiecznego korzystania z internetu i mediów elektronicznych.

Standard II.

Personel – obszar, który określa:

- a) **zasady rekrutacji personelu pracującego z dziećmi i młodzieżą, w tym obowiązek uzyskiwania danych z Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym o każdym członku personelu** oraz, gdy jest to dozwolone przepisami obowiązującego prawa, informacji z Krajowego Rejestru Karnego i rejestrów karalności państw trzecich, a kiedy prawo na to nie zezwala, uzyskiwania oświadczenia personelu dotyczącego niekaralności lub braku toczących się postępowań karnych lub dyscyplinarnych za

- przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności oraz przestępstwa z użyciem przemocy na szkodę małoletniego,
- b) **zasady bezpiecznych relacji personelu** placówek wsparcia dziennego lub innych form opiekuńczych z **małoletnimi**, wskazujące, jakie zachowania na terenie placówki są niedozwolone, a jakie pożądane w kontakcie z małoletnim,
- c) **zasady zapewniania pracownikom podstawowej wiedzy na temat ochrony małoletnich przed krzywdzeniem oraz udzielania pomocy dzieciom i młodzieży w sytuacjach zagrożenia**, w zakresie:
- rozpoznawania symptomów krzywdzenia dzieci i młodzieży,
  - procedur interwencji w przypadku podejrzeń krzywdzenia,
  - odpowiedzialności prawnej pracowników placówek wsparcia dziennego lub innych formach opiekuńczych, zobowiązanych do podejmowania interwencji,
- d) **zasady przygotowania personelu** placówek wsparcia dziennego lub innych formach opiekuńczych (**pracującego z małoletnimi i ich rodzicami/opiekunami**) **do edukowania**:
- dzieci i młodzieży na temat ochrony przed przemocą i wykorzystywaniem,
  - rodziców/opiekunów małoletnich na temat wychowania dzieci i młodzieży bez przemocy oraz chronienia ich przed przemocą i wykorzystywaniem,
- e) **zasady dysponowania materiałami edukacyjnymi dla dzieci i młodzieży, dla rodziców oraz aktywnego ich wykorzystania**,

Standard III.

Procedury – określają działania, jakie należy podjąć w sytuacji krzywdzenia małoletniego lub zagrożenia jego bezpieczeństwa ze strony personelu placówek wsparcia dziennego lub innych form opiekuńczych, członków rodziny, rówieśników i osób obcych:

- a) **procedury**, które określają krok po kroku, jakie działanie należy podjąć w sytuacji krzywdzenia dziecka lub zagrożenia jego bezpieczeństwa ze strony personelu organizacji, członków rodziny, rówieśników i osób obcych.
- b) **zasady dysponowania przez placówki wsparcia dziennego lub inne formy opiekuńcze danymi kontaktowymi lokalnych instytucji i organizacji**, które zajmują się interwencją i pomocą w sytuacjach krzywdzenia dzieci i młodzieży (policja, sąd rodzinny, centrum interwencji kryzysowej, ośrodek pomocy społecznej, placówki ochrony zdrowia), oraz zapewnienia do nich dostępu wszystkim pracownikom,

- c) zasady eksponowania informacji dla dzieci i młodzieży na temat możliwości uzyskania pomocy w trudnej sytuacji, w tym numerów bezpłatnych telefonów zaufania dla dzieci i młodzieży,

Standard IV.

Monitoring – obszar, który określa:

- a) **zasady weryfikacji przyjętej polityki ochrony małoletnich przed krzywdzeniem** – przynajmniej raz na dwa lata, ze szczególnym uwzględnieniem analizy sytuacji związanych z wystąpieniem zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i młodzieży, w tym konsultacje z małoletnimi i ich rodzicami/opiekunami,
- b) **za monitoring bezpieczeństwa urządzeń teleinformatycznych z dostępem do internetu odpowiedzialny jest pracownik Biura Informatyki Urzędu Miejskiego w Strzelcach Opolskich.**

Rozdział II

Słowniczek terminów

§ 2

Ilekcroć w niniejszych Standardach jest mowa bez bliższego określenia o:

- a) **Placówka** - należy przez to rozumieć placówkę wsparcia dziennego i inną formę opiekuńczą prowadzoną przez Urząd Miejski w Strzelcach Opolskich, a finansowanych ze środków pochodzących z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych w Strzelcach Opolskich
- b) **Małoletnim** – należy rozumieć osoby do ukończenia 18 roku życia, które są uczestnikami zajęć organizowanych/prowadzonych przez placówkę wsparcia dziennego i inną formę opiekuńczą prowadzoną przez Urząd Miejski w Strzelcach Opolskich, a finansowanych ze środków pochodzących z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych w Strzelcach Opolskich,
- c) **Personelu** – należy rozumieć przez to wszystkie osoby zatrudnione w Placówce na podstawie umowy zlecenia lub osoby współpracujące, dopuszczone do bezpośredniej pracy z małoletnim na podstawie innej umowy, a także podejmujące obowiązki na zasadach wolontariatu, w tym w szczególności: instruktorzy, pracownicy administracyjni, gospodarczy, trenerzy, animatorzy, praktykanci, stażyści, itp.;

- d) **Krzywdzeniu małoletniego** – należy rozumieć popełnienie czynu zabronionego lub czynu karalnego na szkodę małoletniego przez jakąkolwiek osobę, w tym członka personelu lub zagrożenie dobra małoletniego, w tym jego zaniedbywanie;
- e) **Osoba odpowiedzialna za Standardy Ochrony Małoletnich przed krzywdzeniem** to Zastępca Przewodniczącej Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Strzelcach Opolskich, sprawujący nadzór nad realizacją niniejszych Standardów Ochrony Małoletnich przed krzywdzeniem (**koordynator**);
- f) **Opiekun małoletniego** – osoba uprawniona do reprezentowania małoletniego, w szczególności jego rodzic lub opiekun prawny, a także rodzic zastępczy;
- g) **Zgoda rodzica małoletniego** oznacza zgodę co najmniej jednego z rodziców małoletniego. Jednak w przypadku braku porozumienia między rodzicami małoletniego konieczne jest poinformowanie rodziców o konieczności rozstrzygnięcia sprawy przez sąd rodzinny;
- h) **Dane osobowe małoletniego** to wszelkie informacje umożliwiające jego identyfikację.

Wyróżnia się podstawowe formy krzywdzenia:

1. **Przemoc fizyczna** wobec dziecka to przemoc, w wyniku której dziecko doznaje faktycznej fizycznej krzywdy lub jest nią potencjalnie zagrożone. Krzywda ta następuje w wyniku działania bądź zaniechania działania ze strony rodzica lub innej osoby odpowiedzialnej za dziecko lub ze strony osoby, której dziecko ufa bądź która ma nad nim władzę. Przemoc fizyczna wobec dziecka może być czynnością powtarzalną lub jednorazową. To bicie, szarpanie, popychanie, rzucanie przedmiotami. Jej zauważalne symptomy to ślady palców i przedmiotów na ciele dziecka, okrągłe punktowe poparzenia, spiralne złamania, oparzenia, siniaki w nietypowych miejsca ciała dziecka.
2. **Przemoc psychiczna** wobec dziecka to przewlekła, nie fizyczna, szkodliwa interakcja pomiędzy dzieckiem a opiekunem, obejmująca zarówno działania, jak i zaniechania. Zaliczamy do niej m.in.: niedostępność emocjonalną, zaniedbywanie emocjonalne, relację z dzieckiem opartą na wrogości, obwinianiu, oczernianiu, odrzucaniu, nieodpowiednie rozwojowo lub niekonsekwentne interakcje z dzieckiem, niedostrzeżenie lub nieuznanie indywidualności dziecka i granic psychicznych pomiędzy rodzicem a dzieckiem.
3. **Przemoc ekonomiczna** ma na celu uzależnienie finansowe od osoby stosującej przemoc domową, np. ograniczanie dostępu do wspólnych środków finansowych, niezaspokajanie podstawowych potrzeb materialnych rodziny, partnera, okradanie,

- odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, zaciąganie kredytów wbrew woli współmałżonka, wydzielanie pieniędzy, zniechęcanie do podjęcia zatrudnienia itp.,
4. **Przemoc emocjonalna** to intencjonalne, nie zawierające aktów przemocy fizycznej zachowania dorosłych wobec dzieci, które powodują znaczące obniżenie możliwości prawidłowego rozwoju dziecka np.: wyzwiska, groźby, szantaż, straszenie, emocjonalne odrzucenie, nadmierne wymagania nieadekwatne do wieku i możliwości dziecka, niszczenie ważnych dla niego rzeczy lub zwierząt, nieposzanowanie granic prywatności, itp.,
  5. **Alienacja rodzicielska** opiera się na utrudnieniu kontaktów dziecka z drugim rodzicem. Do tego rodzaju sytuacji dochodzi zazwyczaj podczas rozstań partnerów mających wspólne dzieci, separacji i rozwodów. Rodzice, zamiast dbać o to, by dziecko miało dobre kontakty z mamą i tatą, traktują dziecko, jako kartę przetargową i manipulują nim dla osiągnięcia własnych korzyści.
  6. **Wykorzystywanie seksualne** dziecka to włączanie dziecka w aktywność seksualną, której nie jest ono w stanie w pełni zrozumieć i udzielić na nią świadomej zgody, i/lub na którą nie jest odpowiednio dojrzałe rozwojowo i nie może zgodzić się w ważny prawnie sposób, i/lub która jest niezgodna z normami prawnymi lub obyczajowymi danego społeczeństwa. Z wykorzystaniem seksualnym mamy do czynienia, gdy taka aktywność wystąpi między dzieckiem a dorosłym lub dzieckiem a innym dzieckiem, jeśli te osoby ze względu na wiek bądź stopień rozwoju pozostają w relacji opieki, zależności, władzy. Obejmuje każde zachowanie osoby, które prowadzi do seksualnego zaspokojenia kosztem dziecka, np.: uwodzenie, ekshibicjonizm lub świadome czynienie dziecka świadkiem aktów płciowych, zmuszanie do oglądania pornografii, dotykanie miejsc intymnych dziecka lub zachęcanie dziecka do dotykania sprawcy, a także różne formy stosunku seksualnego.
  7. **Zaniedbywanie dziecka** to chroniczne lub incydentalne niezaspokajanie jego podstawowych potrzeb fizycznych i psychicznych i/lub nierespektowanie jego podstawowych praw, powodujące zaburzenia jego zdrowia i/lub trudności w rozwoju. Do zaniedbywania dochodzi w relacji dziecka z osobą, która jest zobowiązana do opieki, wychowania, troski i ochrony dziecka (np. właściwe odżywianie, ubranie, ochrona zdrowia, edukacja), jak i psychicznych (poczucie bezpieczeństwa, doświadczenie miłości, troski itp.).

8. **Cyberprzemoc** to przemoc z użyciem urządzeń elektronicznych najczęściej telefonu bądź komputera. Bywa określana także jako cyberbullying, nękanie, dręczenie, prześladowanie w Internecie. Niezależnie od określenia, jej celem zawsze jest wyrządzenie krzywdy drugiej osobie.

Najczęstsze formy cyberprzemocy:

- 1) agresja słowna, np. wyzywanie na czatach, internetowych, zamieszczanie komentarzy na forum internetowym w celu ośmieszenia,
- 2) sprawienia przykrości lub wystraszenia innej osoby,
- 3) upublicznianie upokarzających, przerobionych zdjęć i filmów,
- 4) zamieszczanie przykrych komentarzy na profilach innych osób w portalach społecznościowych,
- 5) włamanie na konto i podszywanie się pod kogoś w celu zamieszczania w jego imieniu obraźliwych postów i zdjęć na profilach innych użytkowników,
- 6) szantażowanie,
- 7) ujawnianie sekretów,
- 8) wykluczanie z grona „znajomych” w Internecie,
- 9) celowe ignorowanie czyjejs działalności w sieci.

9. **Stalking** to forma przemocy emocjonalnej psychicznej, polegająca na uporczywym nękaniu, które u prześladowanej osoby wywołuje uzasadnione obawy o własne bezpieczeństwo, zdrowie a nawet życie. Podejmowane przez napastnika – stalkera działania, cechują się niską szkodliwością, ale ich częstotliwość i forma wpływają niekorzystnie na samopoczucie osoby doznającej tej formy przemocy. Głównym celem działań stalkera jest wywołanie uczucia strachu, lęku, niepewności. Ciągłe napięcie, stres i nieustępujące poczucie zagrożenia, mogą bardzo negatywnie wpłynąć na osobę doznającą tej przemocy. Istnieją też zachowania, które podejmowane łącznie, mogą określać przestępstwo stalkingu.

Należą do nich:

- 1) wysyłanie listów (tradycyjnych lub elektronicznych) i SMS-ów,
- 2) telefonowanie,
- 3) nachodzenie w różnych miejscach (miejscu zamieszkania oraz pracy),
- 4) śledzenie,
- 5) podszywanie się,

- 6) nękanie może odbywać się poprzez wypytywanie o osobę doznającą tej formy przemocy w jej otoczeniu, czy na włamywanie się do skrzynek na listy lub do mieszkania ofiary.

Stalking może polegać również na rozpowszechnianiu nieprawdziwych i przykrych wiadomości o osobie krzywdzonej np. nękanie przez Internet – zamieszczanie fałszywych ogłoszeń, obraźliwe wpisy, wpisy wyjawiające tajemnicę.

10. **Bullying** oznacza dręczenie, nękanie, zastraszanie, prześladowanie. Można je zdefiniować jako przejaw chęci znęcania się nad osobą i narażania jej na sytuacje, które powodują, że znajduje się w stanie napięcia, boi się i jest wystraszona.

Rozpatrując bliżej to zjawisko, możemy rozróżnić:

1) **Bullying bezpośredni:**

- a) **fizyczny** - popychanie, plucie, kopanie, uderzanie, zabieranie i chowanie rzeczy, zmuszanie do wykonywania poniżających, ośmieszających lub odrażających czynności, w tym seksualnych;
- b) **słowny (emocjonalny)** - grożenie, poniżanie przez przezywanie, wyśmiewanie, robienie min i prowokowanie;

2) **Bullying pośredni (ukryty):**

- a) **relacyjny** - obmawianie, rozpuszczanie plotek, namawianie innych do izolacji ofiary, odrzucania jej i ignorowania;
- b) **cyber bullying** - umieszczanie w sieci (e-maile, blogi, itp.) oszczerczych informacji.

11. **Przemoc domowa** - należy przez to rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej.

Przemoc domowa obejmuje formy przedstawione powyżej, często towarzyszą sobie nawzajem w szczególności:

- 1) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- 2) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- 3) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- 4) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,

- 5) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udrczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej;

13. Osoba doznająca przemocy domowej:

- 1) małżonek, także w przypadku gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępni (np. rodzice, dziadkowie, pradziadkowie), zstępni (np. dzieci, wnuki, prawnuki), rodzeństwo i ich małżonkowie,
  - 2) wstępni i zstępni oraz ich małżonkowie,
  - 3) rodzeństwo oraz ich wstępni, zstępni i ich małżonkowie,
  - 4) osoba pozostająca w stosunku przysposobienia i jej małżonek oraz ich wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
  - 5) osoba pozostająca obecnie lub w przeszłości we wspólnym pozbyciu oraz jej wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
  - 6) osoba wspólnie zamieszkująca i gospodarująca oraz jej wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
  - 7) osoba pozostająca obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej
  - 8) niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,
  - 9) małoletni, również małoletni będący świadkiem przemocy domowej wobec osób wyżej wymienionych.
14. **Osoba stosująca przemoc domową** to pełnoletni, który dopuszcza się przemocy domowej wobec osób wyżej wymienionych.
15. **Świadek przemocy domowej** to osoba, która posiada wiedzę na temat stosowania przemocy domowej lub widziała akt przemocy domowej.
16. **„Procedura „Niebieskie Karty”**- są to różne działania podejmowane w sytuacji podejrzenia lub stwierdzenia stosowania przemocy domowej na podstawie przepisów ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Celem procedury „Niebieskie Karty” jest zatrzymanie przemocy domowej i udzielenie pomocy i wsparcia. Na skutek wszczęcia procedury „Niebieskie Karty” informacja dotycząca danej sytuacji zostanie przekazana do Zespołu Interdyscyplinarnego.

Na co więc należy zwrócić szczególną uwagę? (u dziecka)

- a) dziecko jest często brudne, nieprzyjemnie pachnie,
- b) dziecko kradnie jedzenie, pieniądze itp.,

- c) dziecko żebrze,
- d) dziecko jest głodne,
- e) dziecko nie otrzymuje potrzebnej mu opieki medycznej, szczepień, okularów itp.,
- f) dziecko nie ma przyborów szkolnych, odzieży, butów i innych przedmiotów codziennego użytku,
- g) dziecko ma widoczne obrażenia ciała (siniaki, poparzenia, ugryzienia, złamania kości itp.), których pochodzenie trudno jest wyjaśnić, obrażenia są w różnej fazie gojenia,
- h) podawane przez dziecko wyjaśnienia dotyczące obrażeń wydają się niewiarygodne, niemożliwe, niespójne itp. dziecko często je zmienia,
- i) pojawia się niechęć przed udziałem w lekcjach w-f,
- j) dziecko nadmiernie zakrywa ciało, niestosownie do sytuacji i pogody,
- k) dziecko boi się rodzica lub opiekuna, boi się przed powrotem do domu,
- l) dziecko wzdryga się, kiedy podchodzi do niego osoba dorosła,
- m) dziecko cierpi na powtarzające się dolegliwości somatyczne: bóle brzucha, głowy, mdłości itp.,
- n) dziecko jest bierne, wycofane, uległe, przestraszone, depresyjne itp. lub zachowuje się agresywnie, buntuje się, samookalecza się itp.
- o) dziecko osiąga słabsze wyniki w nauce w stosunku do swoich możliwości,
- p) dziecko ucieka w świat wirtualny (gry komputerowe, Internet itp.),
- q) dziecko używa środków psychoaktywnych,
- r) dziecko nadmiernie szuka kontaktu z innym dorosłym (tzw. „lepkość” dziecka),
- s) dziecko moczy i zanieczyszcza się bez powodu lub w konkretnych sytuacjach czy też na widok określonych osób,
- t) dziecko ma otarcia naskórka, bolesność narządów płciowych i/lub odbytu,
- u) w pracach artystycznych, rozmowach, zachowaniu dziecka zaczynają dominować elementy/motywy seksualne,
- v) dziecko jest rozbudzone seksualnie niestosownie do wieku,
- w) dziecko ucieka z domu,
- x) nastąpiła nagle i wyraźna zmiana zachowania dziecka,
- y) dziecko mówi o przemocy, opowiada o sytuacjach których doświadcza.

Jeżeli z objawami u dziecka współwystępują określone zachowania rodziców lub opiekunów to podejrzenie, że dziecko jest krzywdzone jest szczególnie uzasadnione.

Na co należy zwrócić szczególną uwagę? (u rodzica, opiekuna)

- a) rodzic (opiekun) podaje nieprzekonujące lub sprzeczne informacje lub odmawia wyjaśnienia przyczyn obrażeń dziecka.
  - b) rodzic (opiekun) odmawia, nie utrzymuje kontaktów z osobami zainteresowanymi losem dziecka,
  - c) rodzic (opiekun) mówi o dziecku w negatywny sposób, ciągle obwinia, poniża i strofuje dziecko (np.: używając określeń takich, jak „idiota”, „gnojek”, „gówniarz”),
  - d) rodzic (opiekun) poddaje dziecko surowej dyscyplinie lub jest nadopiekuńczy lub zbyt pobłażliwy lub odrzuca dziecko.
  - e) rodzic (opiekun) nie interesuje się losem i problemami dziecka,
  - d) rodzic (opiekun) często nie potrafi podać miejsca, w którym aktualnie przebywa dziecko,
  - e) rodzic (opiekun) jest apatyczny, pogrążony w depresji,
  - f) rodzic (opiekun) zachowuje się agresywnie,
  - g) rodzic (opiekun) ma zaburzony kontakt z rzeczywistością np.: reaguje nieadekwatnie do sytuacji, wypowiada się niespójnie,
  - h) rodzic (opiekun) nie ma świadomości lub neguje potrzeby dziecka,
  - i) rodzic (opiekun) faworyzuje jedno z rodzeństwa,
  - j) rodzic (opiekun) przekracza dopuszczalne granice w kontakcie fizycznym z dzieckiem (na przykład podczas zabawy).
  - k) rodzic (opiekun) nadużywa alkoholu, narkotyków lub innych środków odurzających.
17. Do Standardów ochrony małoletnich **dołączono Kwestionariusze i algorytmy oceny ryzyka występowania przemocy domowej wobec dzieci.**

Rozdział III

Czynniki ryzyka i symptomy krzywdzenia małoletnich – zasady rozpoznawania i reagowania

§ 3.

1. Rekrutacja pracowników placówki wsparcia dziennego i innych form opiekuńczych odbywa się zgodnie z zasadami bezpiecznej rekrutacji personelu. Zasady Rekrutacji stanowią **Załącznik nr 1** do niniejszych Standardów.

2. Pracownicy Placówki znają i stosują zasady bezpiecznych relacji personel – małoletni i małoletni – małoletni ustalone w Placówce. Zasady stanowią **Załącznik nr 2** do niniejszych Standardów.
3. Pracownicy Placówki posiadają wiedzę na temat czynników ryzyka i symptomów krzywdzenia małoletnich i zwracają na nie uwagę w ramach wykonywanych obowiązków.
4. Pracownicy Placówki monitorują sytuację i dobrostan małoletniego uczęszczającego do Placówki.
5. W przypadku zidentyfikowania czynników ryzyka pracownicy Placówki podejmują rozmowę z rodzicami, przekazując informacje na temat dostępnej oferty wsparcia i motywując ich do szukania dla siebie pomocy.

Rozdział IV

Zasady reagowania na przypadki podejrzenia, że małoletni doświadcza krzywdzenia

§ 4.

1. W przypadku podjęcia przez pracownika Placówki podejrzenia, że małoletni jest krzywdzony, pracownik ma obowiązek sporządzenia notatki służbowej i przekazania uzyskanej informacji do Koordynatora.

§ 5.

1. Po uzyskaniu informacji, wskazany przez Koordynatora pedagog/psycholog wzywa opiekunów małoletniego, którego krzywdzenie podejrzewa, i informuje ich o podejrzeniu.
2. Wyznaczona przez Koordynatora osoba (np. pedagog/psycholog) sporządza opis sytuacji w Placówce i rodzinnej małoletniego na podstawie rozmów z małoletnim, opiekunami i rodzicami oraz opracowuje plan pomocy małoletniemu.
3. Plan pomocy małoletniemu powinien zawierać wskazania dotyczące:
  - a) podjęcia przez Placówkę działań w celu zapewnienia małoletniemu bezpieczeństwa, w tym zgłoszenie podejrzenia krzywdzenia do odpowiedniej instytucji,
  - b) wsparcia, jakie zaoferuje małoletniemu Placówka,
  - c) wskazanie rodzicom możliwość konsultacji małoletniego w specjalistycznej placówce pomocy, jeżeli istnieje taka potrzeba.

§ 6.

1. W bardziej skomplikowanych przypadkach (dotyczących np. wykorzystywania seksualnego, znęcania, czy zaniedbania) wskazana osoba przez Koordynatora pedagog/psycholog, mająca wiedzę na temat skutków krzywdzenia małoletniego lub o krzywdzonym małoletnim:
  - a) wzywa rodziców/opiekunów małoletniego na spotkanie wyjaśniające i ze spotkania sporządza notatkę służbową,
  - b) jeśli uzna za konieczne powiadamia o krzywdzeniu małoletniego odpowiednią instytucję (Prokuraturę/Policję lub Sąd Rejonowy w Strzelcach Opolskich, Wydział Rodzinny i Nieletnich, Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzelcach Opolskich” – w zależności od zdiagnozowanego typu krzywdzenia i skorelowanej z nim interwencji). Dalszy tok postępowania leży w kompetencjach wymienionych Instytucji.

§ 7.

1. Z przebiegu działań sporządza się Kartę informacyjną z podjętych działań, której wzór stanowi **Załącznik nr 3** do niniejszych Standardów. Kartę tę załącza się do dokumentacji Placówki.
2. Wszyscy pracownicy Placówki i inne osoby, które w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych podjęły informację o krzywdzeniu małoletniego lub informacje z tym związane, są zobowiązani do zachowania tych informacji w tajemnicy, wyłączając informacje przekazywane uprawnionym instytucjom w ramach działań interwencyjnych.

Rozdział V

Sposób dokumentowania i zasady przechowywania ujawnionych lub zgłoszonych incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru małoletniego

§ 9.

1. Dla każdego zdarzenia podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletnich zakładana jest imiennateczka z nazwiskiem dziecka. Teczkę zakłada i prowadzi wyznaczona przez Koordynatora osoba (pedagog/psycholog) . Do czasu zakończenia sprawy teczka pozostaje u Koordynatora i jest należycie chroniona przed dostępem osób nieuprawnionych. W teczce znajdują się wszystkie zgromadzone dokumenty dotyczące interwencji, a w szczególności:

- a) zgłoszenie podejrzenia krzywdzenia lub zgłoszenie krzywdzenia;
- b) karta informacyjna.

Rozdział VI

Zasady ochrony wizerunku małoletniego i danych osobowych małoletnich

§ 10.

1. Placówka, uznając prawo małoletniego do prywatności i ochrony dóbr osobistych, zapewnia ochronę wizerunku małoletniego, zapewnia najwyższe standardy ochrony danych osobowych małoletnich zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.
2. Wytyczne dotyczące zasad ochrony wizerunku małoletniego i danych osobowych stanowią **Załącznik nr 4** do niniejszych Standardów.

§ 11.

1. Pracownikowi Placówki nie wolno umożliwiać przedstawicielom mediów utrwalania wizerunku małoletniego (filmowanie, fotografowanie, nagrywanie głosu małoletniego) na jej terenie bez pisemnej zgody rodzica lub opiekuna prawnego małoletniego.
2. W celu uzyskania zgody, o której mowa w punkcie 1, pracownik Placówki może skontaktować się z opiekunem małoletniego, by uzyskać zgodę na nieodpłatne wykorzystanie zarejestrowanego wizerunku małoletniego i określić, w jakim kontekście będzie wykorzystywany, np. że umieszczony zostanie na platformie YouTube w celach promocyjnych lub na stronie internetowej Urzędu (niniejsza zgoda obejmuje wszelkie formy publikacji, w szczególności plakaty reklamowe, ulotki, drukowane materiały promocyjne, reklamę w gazetach i czasopismach oraz w Internecie itp.), lub ustalić procedurę uzyskania zgody. Niedopuszczalne jest podanie przedstawicielowi mediów danych kontaktowych do rodzica/opiekuna małoletniego – bez wiedzy i zgody tego opiekuna.

§ 12.

1. Upublicznienie przez pracownika Placówki wizerunku małoletniego utrwalonego w jakiegokolwiek formie (fotografia, nagranie audio-wideo) wymaga pisemnej zgody rodzica lub opiekuna prawnego małoletniego.

Uwaga! Jeżeli wizerunek małoletniego stanowi jedynie szczegół całości, takiej jak: zgromadzenie, krajobraz, publiczna impreza, zgoda rodzica lub opiekuna prawnego na utrwalanie wizerunku małoletniego nie jest wymagana.

Rozdział VII

Monitoring stosowania Standardów Ochrony Małoletnich przed krzywdzeniem w Placówce wsparcia dziennego lub w innej formie opiekuńczej

§ 13.

1. Wyznacza się Koordynatora na osobę odpowiedzialną za realizację i propagowanie Standardów Ochrony Małoletnich w placówkach wsparcia dziennego i w innych formach opiekuńczych.
2. Osoba, o której mowa w punkcie 1, jest odpowiedzialna za monitorowanie realizacji Standardów, za reagowanie na sygnały naruszenia Standardów, prowadzenie rejestru zgłoszeń oraz za proponowanie zmian w Standardach.
3. Osoba odpowiedzialna za realizację i propagowanie Standardów Ochrony Małoletnich przeprowadza wśród pracowników Placówki, raz na 24 miesiące, ankietę monitorującą poziom realizacji Standardów. Wzór ankiety stanowi **Załącznik nr 5** do niniejszych Standardów. W ankiecie pracownicy mogą proponować zmiany oraz wskazywać naruszenia Standardów.
4. Na podstawie przeprowadzonej ankiety osoba odpowiedzialna za realizację i propagowanie Standardów Ochrony Małoletnich sporządza raport z monitoringu, który następnie przekazuje na posiedzenie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
5. GKRPA na podstawie otrzymanego raportu wprowadza do Standardów niezbędne zmiany i ogłasza je pracownikom, małoletnim i ich rodzicom/opiekunom.

Rozdział VIII

Przepisy końcowe

§ 16.

1. Niniejsze Standardy Ochrony Małoletnich przed krzywdzeniem wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

2. Ogłoszenie następuje w sposób dostępny dla pracowników Placówki, małoletnich i ich rodziców/opiekunów, w szczególności poprzez wywieszenie na tablicy ogłoszeń lub w innym widocznym miejscu w siedzibie Placówki lub poprzez przesłanie tekstu Standardów pracownikom i rodzicom uczniów drogą elektroniczną, lub poprzez zamieszczenie na stronie internetowej Urzędu oraz wywieszenie w wersji skróconej – przeznaczonej dla małoletnich.

**Zasady bezpiecznej rekrutacji
w placówkach wsparcia dziennego i innych formach opiekuńczych**

1. Burmistrz Strzelec Opolskich, przed zatrudnieniem pracownika w placówce wsparcia dziennego lub w innej formie opiekuńczej, poznaje jego dane osobowe, kwalifikacje kandydata/kandydatki, w tym stosunek do wartości podzielanych przez placówki, takich jak ochrona praw dzieci i młodzieży i szacunek do ich godności.
2. Burmistrz Strzelec Opolskich dba o to, by osoby przez niego zatrudnione (w tym osoby pracujące na podstawie umowy zlecenie oraz wolontariusze/stażysty) posiadały odpowiednie kwalifikacje do pracy z małoletnimi w Placówce oraz były dla nich bezpieczne.
3. Aby sprawdzić powyższe, w tym stosunek osoby zatrudnianej do dzieci i młodzieży i podzielania wartości związanych z szacunkiem wobec nich oraz przestrzegania ich praw, Burmistrz Strzelec Opolskich może żądać danych (w tym dokumentów) dotyczących:
  - a) wykształcenia,
  - b) kwalifikacji zawodowych,
  - c) przebiegu dotychczasowego zatrudnienia kandydata/kandydatki.
4. W każdym przypadku Burmistrz Strzelec Opolskich musi posiadać dane pozwalające zidentyfikować osobę przez niego zatrudnioną, niezależnie od podstawy zatrudnienia. Powinien znać:
  - a) imię (imiona) i nazwisko,
  - b) datę urodzenia,
  - c) dane kontaktowe osoby zatrudnianej.
5. Burmistrz Strzelec Opolskich może poprosić kandydata/kandydatkę o przedstawienie referencji z poprzednich miejsc zatrudnienia lub o podanie kontaktu do osoby, która takie referencje może wystawić. Podstawą dostarczenia referencji lub kontaktu do byłych pracodawców jest zgoda kandydata/kandydatki. Niepodanie tych danych w świetle obowiązujących przepisów nie powinno rodzić dla tej osoby negatywnych konsekwencji w postaci np. odmowy zatrudnienia wyłącznie w oparciu o tę podstawę. Urząd Miejski w Strzelcach Opolskich nie może bowiem samodzielnie prowadzić tzw.

screeningu osób ubiegających się o pracę, gdyż ograniczają ją w tym zakresie przepisy ogólnego rozporządzenia o ochronie danych osobowych (RODO) oraz Kodeksu pracy.

6. Burmistrz Strzelec Opolskich przed zatrudnieniem kandydata/kandydatki uzyskuje jego/jej dane osobowe, w tym dane potrzebne do sprawdzenia danych w Rejestrze Sprawców Przepływów na Tle Seksualnym - Rejestr z dostępem ograniczonym.

Uwaga! Przed dopuszczeniem osoby zatrudnianej do wykonywania obowiązków związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem małoletnich lub opieką nad nimi Urząd Miejski w Strzelcach Opolskich jest zobowiązany sprawdzić osobę zatrudnianą w Rejestrze Sprawców Przepływów na Tle Seksualnym – Rejestr z dostępem ograniczonym oraz Rejestr osób, w stosunku do których Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15 wydała postanowienie o wpisie w Rejestrze. Rejestr dostępny jest na stronie: <https://rps.ms.gov.pl/pl-PL/Public#/>. Aby móc uzyskać informacje z rejestru z dostępem ograniczonym, konieczne jest uprzednie założenie profilu Urzędu Miejskiego w Strzelcach Opolskich.

7. Aby sprawdzić osobę w Rejestrze Koordynator potrzebuje następujących danych kandydata/kandydatki:
  - a) imię i nazwisko,
  - b) data urodzenia,
  - c) PESEL,
  - d) nazwisko rodowe,
  - e) imię ojca,
  - f) imię matki.
8. Wydruk z Rejestru przechowuje się w aktach osobowych pracownika lub analogicznej dokumentacji dotyczącej wolontariusza lub osoby zatrudnionej w oparciu o umowę cywilnoprawną.
9. Burmistrz Strzelec Opolskich przed zatrudnieniem kandydata/kandydatki uzyskuje od kandydata/kandydatki informację z Krajowego Rejestru Karnego o niekaralności w zakresie przestępstw określonych w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii, lub za odpowiadające tym przestępstwom czyny zabronione określone w przepisach prawa obcego.

10. Jeżeli osoba posiada obywatelstwo inne niż polskie, wówczas powinna przedłożyć również informację z rejestru karnego państwa obywatelstwa uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi, bądź informację z rejestru karnego, jeżeli prawo tego państwa nie przewiduje wydawania informacji dla ww. celów.
11. Od kandydata/kandydatki – osoby posiadającej obywatelstwo inne niż polskie – Burmistrz Strzelec Opolskich pobiera również oświadczenie o państwie lub państwach zamieszkiwania w ciągu ostatnich 20 lat, innych niż Rzeczypospolita Polska i państwo obywatelstwa, złożone pod rygorem odpowiedzialności karnej.
12. Jeżeli prawo państwa, z którego ma być przedłożona informacja o niekaralności, nie przewiduje wydawania takiej informacji lub nie prowadzi rejestru karnego, wówczas kandydat/kandydatka zobowiązani są złożyć pod rygorem odpowiedzialności karnej oświadczenie o tym fakcie wraz z oświadczeniem, że nie byli prawomocnie skazani w tym państwie za czyny zabronione odpowiadające przestępstwom określonym w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii, oraz nie wydano wobec nich innego orzeczenia, w którym stwierdzono, iż dopuścili się takich czynów zabronionych, oraz że nie ma obowiązku wynikającego z orzeczenia sądu, innego uprawnionego organu lub ustawy stosowania się do zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich lub z opieką nad nimi.
13. Pod oświadczeniami składanymi pod rygorem odpowiedzialności karnej składa się oświadczenie o następującej treści: „Jestem świadomy/-a odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia. Oświadczenie to zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia”.
14. Burmistrz Strzelec Opolskich jest zobowiązany do domagania się od osoby zatrudnianej na stanowisku opiekuna zaświadczenia z Krajowego Rejestru Karnego.

Uwaga! Zaświadczenia z KRK można domagać się wyłącznie w przypadkach, gdy przepisy prawa wprost wskazują, że pracowników w zawodach lub na danych stanowiskach obowiązuje wymóg niekaralności. Wymóg niekaralności obowiązuje opiekunów w placówkach wsparcia

dziennego i innych formach opiekuńczych i innych osób tj. współpracownicy, wolontariusze czy też stażyści.

15. W przypadku niemożliwości przedstawienia zaświadczenia z Krajowego Rejestru Karnego Burmistrz Strzelec Opolskich uzyskuje od kandydata/kandydatki oświadczenie o niekaralności oraz o toczących się postępowaniach przygotowawczych, sądowych i dyscyplinarnych.
16. Każdy pracownik Placówki bez względu na formę zatrudnienia, w tym współpracownik, stażysta, wolontariusz lub inna osoba, która z racji pełnionej funkcji lub zadań ma (nawet potencjalny) kontakt z dziećmi i młodzieżą zobowiązany jest do zapoznania się z dokumentacją wchodzącą Standardów Ochrony Małoletnich przed krzywdzeniem obowiązującą w placówkach wsparcia dziennego i w innych formach opiekuńczych finansowanych ze środków pochodzących z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych w Strzelcach Opolskich.

.....
(miejsowość i data)

Oświadczenie o niekaralności i zobowiązaniu do przestrzegania podstawowych zasad ochrony małoletnich przed krzywdzeniem

Ja, ..., posiadający/-a numer PESEL ....., oświadczam, że nie byłem/-am skazany/-a za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej i obyczajności lub przestępstwa z użyciem przemocy na szkodę małoletniego i nie toczy się przeciwko mnie żadne postępowanie karne ani dyscyplinarne w tym zakresie.

Ponadto oświadczam, że zapoznałem/-am się z zasadami ochrony małoletnich obowiązującymi w placówkach wsparcia dziennego i w innych formach opiekuńczych prowadzonych przez Urząd Miejski w Strzelcach Opolskich i finansowanych ze środków pochodzących z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych w Strzelcach Opolskich i zobowiązuję się do ich przestrzegania.

.....
(podpis)

Oświadczenie zapoznaniu się ze Standardami Ochrony Małoletnich przed krzywdzeniem

Ja niżej podpisany(-a) oświadczam, że zapoznałem(-am) się z dokumentacją wchodzącą Standardów Ochrony Małoletnich przed krzywdzeniem obowiązującą w placówkach wsparcia dziennego i w innych formach opiekuńczych prowadzonych przez Urząd Miejski w Strzelcach Opolskich i finansowanych ze środków pochodzących z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych w Strzelcach Opolskich.

.....
(data, podpis)

Ustalone w placówkach wsparcia dziennego i w innych formach opiekuńczych prowadzonych przez Urząd Miejski w Strzelcach Opolskich i finansowanych ze środków pochodzących z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych w Strzelcach Opolskich zasady bezpiecznych relacji personel – małoletni oraz małoletni – małoletni

Zasady bezpiecznych relacji personelu z małoletnimi w Placówce obowiązują wszystkich pracowników, stażystów i wolontariuszy. Znajomość i zaakceptowanie zasad pracownicy potwierdzają podpisaniem oświadczenia.

I. Relacje personelu Placówki:

Każdy pracownik Placówki jest zobowiązany do utrzymywania profesjonalnej relacji z małoletnimi w Placówce i każdorazowego rozważenia, czy jego reakcja, komunikat bądź działanie wobec małoletniego są adekwatne do sytuacji, bezpieczne, uzasadnione i sprawiedliwe wobec innych małoletnich.

Każdy pracownik zobowiązany jest działać w sposób otwarty i przejrzysty dla innych, aby zminimalizować ryzyko błędnej interpretacji swojego zachowania.

II. Komunikacja z dziećmi i młodzieżą (małoletnimi)

1. W komunikacji z małoletnimi w Placówce pracownik zobowiązany jest:
  - a) zachować cierpliwość i szacunek,
  - b) słuchać uważnie małoletniego i udzielać mu odpowiedzi adekwatnych do jego wieku i danej sytuacji,
  - c) informować małoletniego o podejmowanych decyzjach jego dotyczących, biorąc pod uwagę jego oczekiwania,
  - d) szanować prawo małoletniego do prywatności; jeśli konieczne jest odstępianie od zasady poufności, aby chronić małoletniego, należy wyjaśnić mu to najszybciej jak to możliwe;
  - e) zapewniać małoletnim, że jeśli czują się niekomfortowo w jakiejś sytuacji, wobec konkretnego zachowania czy słów, mogą o tym powiedzieć pracownikowi Placówki i mogą oczekiwać odpowiedniej reakcji i/lub pomocy.

2. Pracownikowi zabrania się:
  - a) zawstydzania, upokarzania, lekceważenia i obrażania małoletniego oraz podnoszenia głosu na małoletniego w sytuacji innej niż wynikająca z bezpieczeństwa małoletniego lub innych małoletnich,
  - b) ujawniania informacji wrażliwych dotyczących małoletniego wobec osób nieuprawnionych, w tym wobec innych małoletnich; obejmuje to wizerunek małoletniego, informacje o jego/jej sytuacji rodzinnej, ekonomicznej, medycznej, opiekuńczej i prawnej,
  - c) zachowywania się w obecności małoletnich w sposób niestosowny; obejmuje to używanie wulgarnych słów, gestów i żartów, czynienie obraźliwych uwag, nawiązywanie w wypowiedziach do aktywności bądź atrakcyjności seksualnej oraz wykorzystywanie wobec małoletniego relacji władzy lub przewagi fizycznej (zastraszanie, przymuszanie, groźby).

III. Działania realizowane z małoletnim

1. Pracownik zobowiązany jest:
  - a) doceniać i szanować wkład małoletniego w podejmowane działania, aktywnie go angażować i traktować równo bez względu na jego płeć, orientację seksualną, sprawność/niepełnosprawność, status społeczny, etniczny, kulturowy, religijny i światopogląd,
  - b) unikać faworyzowania małoletnich.
2. Pracownikowi zabrania się:
  - a) nawiązywania z małoletnim jakichkolwiek relacji romantycznych lub seksualnych, składania mu propozycji o nieodpowiednim charakterze; obejmuje to także seksualne komentarze, żarty, gesty oraz udostępnianie małoletnim treści erotycznych i pornograficznych bez względu na ich formę,
  - b) utrwalania wizerunku małoletniego (filmowanie, nagrywanie głosu, fotografowanie) dla potrzeb prywatnych; dotyczy to także umożliwienia osobom trzecim utrwalenia wizerunków małoletnich, jeśli osoba sprawująca nadzór nad funkcjonowaniem Placówek nie została o tym poinformowana, nie wyraziła na to zgody i nie uzyskała zgód rodziców/opiekunów oraz samych małoletnich,
  - c) proponowania małoletnim alkoholu, wyrobów tytoniowych, nielegalnych substancji, jak również używania ich w obecności małoletnich,

- d) przyjmowania pieniędzy, prezentów od małoletnich, od rodziców/opiekunów małoletnich,
  - e) wchodzenia w relacje jakiegokolwiek zależności wobec małoletniego lub jego rodziców/opiekunów, zachowywania się w sposób mogący sugerować innym istnienie takiej zależności i prowadzący do oskarżeń o nierówne traktowanie bądź czerpanie korzyści majątkowych i innych;
3. Wszystkie ryzykowne sytuacje, które obejmują zauroczenie małoletnim przez pracownika lub pracownikiem przez małoletniego, muszą być raportowane do osoby pełniącej nadzór nad funkcjonowaniem Placówek. Jeśli pracownik jest ich świadkiem, zobowiązany jest reagować stanowczo, ale z wyczuciem, aby zachować godność osób zainteresowanych.

IV. Kontakt fizyczny z małoletnim

1. Jakiegokolwiek przemocowe działanie wobec małoletniego jest niedopuszczalne. Istnieją jednak sytuacje, w których fizyczny kontakt z małoletnim może być stosowny i spełnia zasady bezpiecznego kontaktu: jest odpowiedzią na potrzeby małoletniego w danym momencie, uwzględnia jego wiek, etap rozwojowy, płeć, kontekst kulturowy i sytuacyjny. Nie można jednak wyznaczyć uniwersalnej stosowności każdego takiego kontaktu fizycznego, ponieważ zachowanie odpowiednie wobec jednego małoletniego może być nieodpowiednie wobec innego.
2. Pracownik zobowiązany jest:
- a) kierować się zawsze swoim profesjonalnym osądem, słuchając, obserwując i odnotowując reakcję małoletniego, pytając go o zgodę na kontakt fizyczny (np. przytulenie) i zachowując świadomość, że nawet przy jego dobrych intencjach taki kontakt może być błędnie zinterpretowany przez małoletniego lub osoby trzecie,
  - b) być zawsze przygotowanym na wyjaśnienie swoich działań,
  - c) zachować szczególną ostrożność wobec małoletniego, który doświadczył nadużycia i krzywdzenia, w tym seksualnego, fizycznego bądź zaniedbania; takie doświadczenia mogą czasem sprawić, że będzie on dążył do nawiązania niestosownych bądź nieadekwatnych fizycznych kontaktów z dorosłymi; w takich sytuacjach pracownik powinien reagować z wyczuciem, jednak stanowczo, i pomóc małoletniemu zrozumieć znaczenie osobistych granic.
3. Pracownikowi zabrania się:

- a) bicia, szturchania, popychania oraz naruszania integralności fizycznej małoletniego w jakikolwiek inny sposób,
  - b) dotykania małoletniego w sposób, który może być uznany za nieprzyzwoity lub niestosowny,
  - c) angażowania się w takie aktywności jak łaskotanie, udawane walki z małoletnim czy brutalne zabawy fizyczne.
4. W sytuacjach wymagających czynności pielęgnacyjnych i higienicznych wobec małoletniego pracownik zobowiązany jest unikać innego niż niezbędny kontakt fizyczny z nim.
  5. Podczas dłuższych niż jednodniowe wyjazdów i wycieczek niedopuszczalne jest spanie z małoletnim w jednym łóżku lub w jednym pokoju.
  6. Kontakt fizyczny z małoletnim musi być jawny, nieukrywany, nie może wiązać się z jakąkolwiek gratyfikacją ani wynikać z relacji władzy. Jeśli pracownik będzie świadkiem jakiegokolwiek z wyżej opisanych zachowań i/lub sytuacji ze strony innych dorosłych lub małoletnich, zobowiązany jest zawsze poinformować o tym osobę odpowiedzialną (np. osobę pełniącą nadzór nad Placówkami) i/lub postępować zgodnie z obowiązującą procedurą interwencji.

IV. Kontakty z małoletnim poza godzinami pracy

- I. Obowiązuje zasada, że kontakt z małoletnimi uczęszczającymi do Placówki powinien odbywać się wyłącznie w godzinach pracy i dotyczyć celów edukacyjnych lub wychowawczych.
- II. Pracownikowi zabrania się zapraszania małoletnich do swojego miejsca zamieszkania, spotykania się z nimi poza godzinami pracy; obejmuje to także kontakty z małoletnimi poprzez prywatne kanały komunikacji (prywatny telefon, e-mail, komunikatory, profile w mediach społecznościowych).
- III. Jeśli zachodzi taka konieczność, właściwą formą komunikacji z małoletnimi i ich rodzicami lub opiekunami poza godzinami pracy są kanały służbowe (e-mail, telefon służbowy).
- IV. Jeśli zachodzi konieczność spotkania z małoletnimi poza godzinami pracy, pracownik zobowiązany jest poinformować o tym osobę nadzorującą funkcjonowanie Placówek, a rodzice/opiekunowie małoletnich muszą wyrazić zgodę na taki kontakt.

- V. Utrzymywanie relacji towarzyskich lub rodzinnych (jeśli małoletni i rodzice/opiekunowie małoletnich są osobami bliskimi wobec pracownika) wymaga zachowania poufności wszystkich informacji dotyczących innych małoletnich, ich rodziców oraz opiekunów.

VI. **Bezpieczeństwo online**

1. Pracownik powinien być świadomy cyfrowych zagrożeń i ryzyka wynikającego z rejestrowania swojej prywatnej aktywności w sieci przez aplikacje i algorytmy, a także własnych działań w Internecie. Dotyczy to lajkowania określonych stron, korzystania z aplikacji randkowych, na których można spotkać małoletnich, obserwowania określonych osób/stron w mediach społecznościowych i ustawień prywatności kont, z których korzysta. Jeśli profil pracownika jest publicznie dostępny, to również małoletni i ich rodzice/opiekunowie mają wgląd w cyfrową aktywność pracownika.
2. Pracownik zobowiązany jest wyłączać lub wyciszać osobiste urządzenia elektroniczne w trakcie lekcji oraz wyłączyć na terenie Placówki funkcjonalność Bluetooth.
3. Pracownikowi zabrania się nawiązywania kontaktów z małoletnimi poprzez przyjmowanie bądź wysyłanie zaproszeń w mediach społecznościowych.

Zasady bezpiecznych relacji małoletni – małoletni

Zasady bezpiecznych relacji małoletni – małoletni w Placówce obowiązują wszystkich małoletnich do postępowania się w określony sposób.

W komunikacji małoletni – małoletni w Placówce małoletni zobowiązany jest:

1. Małoletni mają obowiązek przestrzegania zasad i norm zachowania określonych w regulaminie Placówki.
2. Z szacunkiem i kulturą odnosić się do drugiego człowieka – przestrzegać kultury słowa.
3. W komunikacji z rówieśnikami zachowywać szacunek, nie przerywać innym, gdy się wypowiadają. Wypowiadać się tylko w swoim imieniu, bez oceny innych osób.
4. Posługiwać się językiem pozbawionym nienawiści (hejtu).
5. Być wrażliwym na krzywdę innych i służyć pomocą. Reagować, prosić dorosłych o pomoc.

6. Okazywać zrozumienie dla trudności i problemów kolegów/koleżanek i oferować im pomoc. Nie kpić, nie szydzić z ich słabości, nie wyśmiewać ich, nie krytykować.
7. Przeciwstawiać się przemocy i agresji.
8. Dbać o bezpieczeństwo, nie stosować żadnych form agresji i przemocy.
9. Nie spożywać alkoholu, napoi energetycznych, wyrobów tytoniowych (w tym e- papierosów) ani innych nielegalnych substancji, nie zachęcać do ich spożycia. Nie przynosić ich na teren Placówki.
10. Szanować przestrzeń intymną swoich kolegów i koleżanek, nie naruszać nietykalności fizycznej rówieśników.
11. Szanować prawo innych do prywatności, nie przeglądać prywatnych rzeczy, notatnika, telefonu, tabletu, tornistra, plecaka, itd.
12. Nie przywłaszczać cudzych własności.
13. Nie utrwalać, ani rozpowszechniać wizerunku rówieśników bez ich wyraźnej zgody.
14. Uznawać prawo innych małoletnich do odmienności i zachowania tożsamości ze względu na: pochodzenie etniczne, geograficzne, narodowe, religię, status ekonomiczny, cechy rodzinne, wiek, płeć, orientację seksualną, cechy fizyczne, niepełnosprawność – nikogo nie dyskryminują ze względu na jakkolwiek jego odmienność.
15. Szanować odmienne przekonania, wiarę i poglądy innych, a także godności i wolność drugiego człowieka.
16. Nie wyrażać negatywnych, prześmiewczych komentarzy na temat zachowania, rodziny, wyglądu rówieśników.
17. Zachować tajemnicę w sprawach osobistych powierzanych w zaufaniu przez inną osobę (kolegę, koleżankę, nauczyciela), chyba że zagraża to zdrowiu lub bezpieczeństwu innych i ich samych.

WZÓR

Karta informacyjna o podjętych działaniach

Imię i nazwisko małoletniego		
Przyczyna interwencji (forma krzywdzenia)		
Osoba zawiadamiająca o podejrzeniu krzywdzenia		
Opis działań podjętych przez pedagoga /psychologa	Data	Działanie
Spotkania z opiekunami małoletniego	Data	Opis spotkania
Forma podjętej interwencji (zaznaczyć „X” właściwe)	☐ Zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa, ☐ wniosek do sądu o wgląd w sytuację małoletniego/rodziny ☐ powiadomienie Policji, ☐ inny rodzaj interwencji	jaka?): ....
Dane dotyczące interwencji (nazwa organu, do którego zgłoszono interwencję) i data interwencji		
Wyniki interwencji – działania organów wymiaru sprawiedliwości (jeśli placówka uzyskała informacje o wynikach działania placówki lub działania rodziców	Data	Działanie

Zasady ochrony wizerunku małoletniego i danych osobowych małoletniego

1. Zasady powstały w oparciu o obowiązujące przepisy prawa. We wszystkich działaniach Placówki kierujemy się odpowiedzialnością i rozważą wobec utrwalania, przetwarzania, używania i publikowania wizerunków małoletnich.
2. Dzielenie się zdjęciami i filmami z naszych aktywności służy celebrowaniu sukcesów małoletnich, dokumentowaniu naszych działań i zawsze ma na uwadze bezpieczeństwo małoletnich. Wykorzystujemy zdjęcia/nagrania pokazujące szeroki przekrój małoletnich – chłopców i dziewczęta, małoletnich w różnym wieku, o różnych uzdolnieniach, stopniu sprawności i reprezentujących różne grupy etniczne.
3. Rodzice/opiekunowie małoletnich decydują, czy wizerunek ich dziecka zostanie zarejestrowany i w jaki sposób zostanie przez nas użyty.
4. Zgoda rodziców/opiekunów na wykorzystanie wizerunku ich dziecka jest tylko wtedy wiążąca, jeśli małoletni i rodzice/opiekunowie zostali poinformowani o sposobie wykorzystania zdjęć/nagrań i ryzyku wiążącym się z publikacją wizerunku.
5. Dbamy o bezpieczeństwo wizerunków małoletnich poprzez:
  - a) prośbę o pisemną zgodę rodziców/opiekunów przed zrobieniem i publikacją zdjęcia/nagrania, pozyskanie również zgody samych małoletnich,
  - b) udzielenie wyjaśnień, do czego wykorzystamy zdjęcia/nagrania i w jakim kontekście, jak będziemy przechowywać te dane i jakie potencjalne ryzyko wiąże się z publikacją zdjęć/nagrań online,
  - c) unikanie podpisywania zdjęć/nagrań informacjami identyfikującymi małoletniego z imienia i nazwiska; jeśli konieczne jest podpisanie małoletniego, używamy tylko imienia,
  - d) rezygnację z ujawniania jakichkolwiek informacji wrażliwych o małoletnim, dotyczących m.in. stanu zdrowia, sytuacji materialnej, sytuacji prawnej i powiązanych z wizerunkiem małoletniego (np. w przypadku zbiorów indywidualnych organizowanych przez Placówkę).
6. Zmniejszamy ryzyko kopiowania i niestosownego wykorzystania zdjęć/nagrań małoletnich poprzez przyjęcie następujących zasad:

- a) wszyscy małoletni znajdujący się na zdjęciu/naganiu muszą być ubrani, a sytuacja zdjęcia/nagrania nie jest dla małoletniego poniżająca, ośmieszająca ani nie ukazuje go w negatywnym kontekście,
- b) zdjęcia/nagrania małoletnich koncentrują się na czynnościach wykonywanych przez małoletnich i w miarę możliwości przedstawiają grupę, a nie pojedyncze osoby,
- c) rezygnujemy z publikacji zdjęć małoletnich, nad którymi nie sprawujemy już opieki, jeśli oni lub ich rodzice/opiekunowie nie wyrazili zgody na wykorzystanie zdjęć po odejściu z Placówki,

**Wzór – ankieta monitorująca poziom realizacji
Standardów Ochrony Małoletnich przed krzywdzeniem**

1. Czy znasz standardy ochrony małoletnich przed krzywdzeniem obowiązujące w Placówce, w której pracujesz?

.....

2. Czy znasz treść dokumentu „Standardy Ochrony Małoletnich przed krzywdzeniem” obowiązujące w Placówce?

.....

3. Czy potrafisz rozpoznawać symptomy krzywdzenia uczniów?

.....

4. Czy wiesz, jak reagować na symptomy krzywdzenia małoletnich?

.....

5. Czy zdarzyło Ci się zaobserwować naruszenie zasad zawartych w Standardach Ochrony Małoletnich przed krzywdzeniem przez innego pracownika?

.....

6. Jeśli tak – jakie zasady zostały naruszone?

.....

7. Czy podjąłeś/-aś jakieś działania? Jeśli tak, to jakie?

.....

8. Jeśli nie – dlaczego?

.....

.....

.....

9. Czy masz jakieś uwagi/poprawki/sugestie dotyczące Standardów Ochrony Małoletnich przed krzywdzeniem obowiązujących w Placówce? (odpowieź opisowa)

.....

.....

.....

NOTATKA SŁUŻBOWA

dotyczy: przyjęcia zgłoszenia o zdarzeniach zagrażających małoletniemu

Imię oraz nazwisko małoletniego:

Osoba zawiadamiająca:

Data powzięcia informacji:

OPIS ZDARZENIA ORAZ PODJĘTE DZIAŁANIA POMOCOWE:

podpis osoby zgłaszającej

data i podpis .....

**Komenda Powiatowa Policji w Strzelcach Opolskich
bądź Prokuratura Rejonowa w Strzelcach Opolskich**

Zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa

Niniejszym zawiadamiam, o możliwości popełnienia przestępstwa kwalifikowanego w ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (t. j. Dz. U. z 2024 r., poz. 17 ze zm.) na szkodę małoletniego .....

Uzasadnienie

W uzasadnieniu opisać stan faktyczny, w szczególności w jaki sposób personel dowiedział się o przestępstwie popełnionym na szkodę małoletniego i jakie okoliczności lub dowody świadczą o możliwości popełnienia przestępstwa. W miarę możliwości, jeżeli okoliczności te stały się wiadome, należy podać następującego dane dotyczące przestępstwa:

- data,
- miejsce,
- okoliczności przestępstwa, - świadkowie,
- materiał dowodowy o popełnieniu przestępstwa np. dokumenty, wydruki, nagrania, zaświadczenia.

.....
Imię i nazwisko osoby zgłaszającej

*należy wpisać dane dziecka

pieczęć instytucji

EWIDENCJA ZDARZEŃ ZAGRAŻAJĄCYCH DOBRU MAŁOLETNIEGO

Rok:

Lp.	Opis zdarzenia	Podjęte czynności	Podpis osoby wprowadzającej dane
1.			
2.			
3.			
4.			

**Zasady interwencji w przypadku
podejrzenia krzywdzenia małoletniego przez osoby trzecie
(np. wolontariuszy, pracowników Placówki oraz inne osoby,
które mają kontakt z małoletnimi)**

Gdy podejrzewasz, że małoletni:

- 1) **doświadcza przemocy z uszczerbkiem na zdrowiu, wykorzystania seksualnego lub/i zagrożone jest jego życie:**

Uwaga! Przemoc z uszczerbkiem na zdrowiu oznacza spowodowanie choroby lub uszkodzenia ciała, np. złamanie, zasinienie, wybicie zęba, zranienie, a także m.in. pozbawienie wzroku, słuchu, mowy, wywołanie innego ciężkiego kalectwa, trwałej choroby psychicznej, zniekształcenia ciała itp.):

- a) zadbaj o bezpieczeństwo małoletniego i odseparuj go od osoby podejrzanej o krzywdzenie,
- b) zawiadom policję pod nr 112 lub 997

Uwaga! W rozmowie z konsultantem podaj swoje dane osobowe, dane małoletniego, dane osoby podejrzewanej o krzywdzenie oraz wszelkie znane Ci fakty w sprawie.

- 2) **jest pokrzywdzony innymi typami przestępstw:**

- a) zadbaj o bezpieczeństwo małoletniego i odseparuj go od osoby podejrzanej o krzywdzenie,
- b) poinformuj na piśmie policję lub prokuraturę, składając zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa

Uwaga! Zawiadomienie możesz zaadresować do najbliższej dla Ciebie jednostki. W zawiadomieniu podaj swoje dane osobowe, dane małoletniego i dane osoby podejrzewanej o krzywdzenie oraz wszelkie znane Ci fakty w sprawie – opisz, co dokładnie się zdarzyło i kto może mieć o tym wiedzę. Zawiadomienie możesz też złożyć anonimowo, ale podanie przez Ciebie danych umożliwi organowi szybsze uzyskanie potrzebnych informacji.

- 3) **doświadcza jednorazowo przemocy fizycznej lub przemocy psychicznej (np. klapsy, popychanie, szturchanie, poniżanie, dyskryminacja, ośmieszanie):**
- a) zadbaj o bezpieczeństwo małoletniego i odseparuj go od osoby podejrzanej o krzywdzenie,
  - b) zakończ współpracę / rozwiąż umowę z osobą krzywdzącą małoletniego.
- 4) **doświadcza innych niepokojących zachowań (tj. krzyk, niestosowne komentarze):**
- a) zadbaj o bezpieczeństwo małoletniego i odseparuj go od osoby podejrzanej o krzywdzenie,
  - b) przeprowadź rozmowę dyscyplinującą, a w przypadku braku poprawy zakończ współpracę.

**Zasady interwencji w przypadku
podejrzenia krzywdzenia małoletniego przez osobę nieletnią,
czyli taką, która nie ukończyła 18 roku życia (przemoc rówieśnicza)**

Gdy podejrzewasz, że małoletni:

1) doświadcza ze strony innego małoletniego przemocy z uszczerbkiem na zdrowiu:

Uwaga! Oznacza to spowodowanie choroby lub uszkodzenia ciała, np. złamanie, zasinienie, wybite zęba, zranienie, a także m.in. pozbawienie wzroku, słuchu, mowy, wywołanie innego ciężkiego kalectwa, trwałej choroby psychicznej, zniekształcenia ciała itp., wykorzystania seksualnego lub/i zagrożone jest jego życie

- a) zadbaj o bezpieczeństwo małoletniego i odseparuj go od osoby podejrzanej o krzywdzenie,
- b) przeprowadź rozmowę z rodzicami/opiekunami uczniów uwikłanych w przemoc,
- c) równoległe powiadom najbliższy sąd rejonowy, wydział rodzinny i nieletnich lub policję, wysyłając zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa.

Uwaga! Zawiadomienie można zaadresować do najbliższej jednostki. W zawiadomieniu podaj swoje dane osobowe, dane małoletniego i dane osoby podejrzewanej o krzywdzenie oraz wszelkie znane Ci fakty w sprawie – opisz, co dokładnie się zdarzyło i kto może mieć o tym wiedzę. Zawiadomienie możesz też złożyć anonimowo, ale podanie przez Ciebie danych umożliwi organowi szybsze uzyskanie potrzebnych informacji.

- 2) **doświadcza ze strony innego małoletniego jednorazowo przemocy fizycznej** (np. popychanie, szturchanie),
- 3) **doświadcza ze strony innego małoletniego jednorazowo przemocy psychicznej** (np. poniżanie, dyskryminacji, ośmieszanie) lub innych niepokojących zachowań (tj. krzyk, niestosowne komentarze):
  - a) zadbaj o bezpieczeństwo małoletniego i odseparuj go od osoby podejrzanej o krzywdzenie,